

Free

Tuuli Perez

Kuinka toimia freelancer- vaatetus suunnittelijana espanjalaisessa yrityk- sessä? Case Montse Liarte

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vaatesuunnittelu (AMK)

Muotoilun Koulutusohjelma

Opinnäytetyö

27.1.2016

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Tuuli Perez Kuinka toimia freelancer-vaatetus suunnittelijana espanjalaisessa yrityksessä? Case Montse Liarte 36 sivua + 2 liitettä 27.1.2016
Tutkinto	Metropolian ammattikorkeakoulu
Koulutusohjelma	Muotoilu
Suuntautumisvaihtoehto	Vaatesuunnittelu
Ohjaaja(t)	Marja Amgwerd, TaM
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä informatiivinen tietopaketti aiheesta, kuinka toimia freelancer-vaatetus suunnittelijana espanjalaisessa yrityksessä, sekä suunnitella pieni lastenvaatemallisto barcelonalaiselle vaatesuunnittelijalle, Montse Liartelle. Mallistoa ei suunniteltu tuotantoon asti, vaan se on mukana ideatasolla.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimuksellisessa osuudessa käydään läpi tärkeitä asioita, joita Espanjaan kausiluontoisesti töihin lähtevän olisi hyvä ottaa huomioon, kuten verotuksellisia seikkoja ja sopimuksiin liittyviä asioita. Työssä käydään läpi myös espanjalaista työ kulttuuria sekä työllisyystilannetta. Aiheesta freelancer on etsitty tietoa kirjallisuudesta, sekä Theseuksesta. Yhtenä tiedonlähteenä on käytetty asiantuntijahaastattelua, joka tehtiin suomalaiselle freelancer-vaatetus suunnittelijalle, jolta löytyy vuosien kokemus ulkomailla työskentelystä.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa suunnitellaan lastenvaatemallisto toimeksiantajalle, käyttäen hyödyksi benchmarking-menetelmää, eli kilpailukartoitusta, sillä aiempaa lastenvaatemallistoa ei ole. Kilpailukartoitus, sekä toimeksiantajalle tehty haastattelu, ohjasivat suunnittelu projektia tässä työssä. Tavoitteena oli suunnitella Montse Liarten toiveiden mukainen mallisto, joka sopisi yhteen sekä hänen imagonsa, että ideologiansa kanssa.</p> <p>Freelancer-vaatetus suunnittelijana työskentely on hyvä vaihtoehto vaatesuunnittelijalle ja nykypäivänä yhä yleisempää, sillä yritykset harvoin palkkaavat suunnittelijoita. Espanjaan töihin haluavalle freelancer-työ on luonteva valinta kehnosta työllisyystilanteesta johtuen. Tämän opinnäytetyön lopputuloksena syntyi tietopaketti freelancer-vaatetus suunnittelijan työstä, josta toivon olevan hyötyä opiskelijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille.</p>	

Avainsanat	Freelancer, vaatesuunnittelu, lastenvaatemallisto, Espanjassa työskentely

Author(s) Title Number of Pages Date	Tuuli Perez How to work as a freelance clothing designer in a Spanish company? Case Montse Liarte 36 pages + 2 appendices 27 January 2016
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Design
Specialisation option	Fashion design
Instructor(s)	Marja Amgwerd, MA
<p>The aim of my thesis was to collect an informative package of how to work as a freelance clothing designer in a Spanish company, and to design a small children's clothing line for Montse Liarte who is a fashion designer in Barcelona. The collection was not designed for production, it is only an idea of how children's collection could look like.</p> <p>In the investigational part of my thesis I give an overview over important things for a freelance fashion designer when working in Spain seasonally, such as tax issues and agreements. The thesis also contains facts about Spanish work culture as well as the employment situation. I searched information about the freelance work from the literature, as well as Theseus. A Single source of information has been used in the expert interview, which was carried out for the Finnish freelance clothing designer, who has many years of experience of working abroad.</p> <p>In the functional part of the thesis I designed a children's clothing line to the client, using a benchmarking method, as Montse Liarte did not have a previous children's wear collection. Competition mapping, as well as the interview with the client, guided the design project in this work. The main goal of this part was to design a collection for Montse Liarte according to her expectations, and would suite her image and ideology.</p> <p>Working as a freelance clothing designer is a good option for a fashion designer, and today more and more common, as companies rarely hire designers. For those designers wishing to work in Spain freelance work is a natural choice due to the poor employment situation. The purpose of this final project was to create an information package about freelance clothing designer's work, and I hope it will be useful for students and others interested in the subject.</p>	

Keywords		freelancer, clothing designer, children's clothing collection, working in Spain

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat	2
2.1	Aiheen valinta ja rajaus	2
2.2	Tavoitteet ja tutkimusmenetelmät	2
2.3	Tiedonhankintamenetelmät	4
2.4	Toimeksiantaja Montse Liarte	4
3	Freelancer-suunnittelijan Espanjassa	7
3.1	Käytännön tietoa freelancer-suunnittelijan työstä	7
3.2	Verotus	8
3.3	Hinnoittelu	9
3.4	Sopimuskäytännöt	10
3.5	Työllisyystilanne Espanjassa	10
3.6	Espanjalainen työkuultuuri	11

4	Benchmarking	13
5	Mallisto	17
5.1	Montse Liarten imago ja tyyli	17
5.2	Malliston lähtökohdat ja toimeksiantajan toiveet	17
5.3	Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli	18
5.4	Malliston suunnittelu	20
5.5	Valmis mallisto	24
6	Pohdintaa	29
	Lähteet	32
	Liitteet	
	Liite 1. Montse Liarten haastattelu	
	Liite 2. Suomalaisen freelancer-suunnittelijan haastattelu	

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni tutkin kuinka toimia freelancer-vaatesuunnittelijana espanjalaisessa vaatealan yrityksessä. Työ koostuu kahdesta osasta, tutkimuksellisesta sekä toiminnallisesta osuudesta.

Toiminnallisessa osuudessa suunnittelin lastenvaatemalliston. Toimeksiantajani on barcelonalainen naistenvaatesuunnittelija nimeltä Montse Liarte, joka on saanut paljon tunnustusta muodin parissa Barcelonassa. Hänellä ei ole lastenvaatemallistoa, joten ideani on suunnitella se hänelle käyttäen apuna benchmarking- menetelmää, jolla saadaan kartoitettua kilpailijat. Sen pohjalta luon Montselle malliston, joka sopii yhteen hänen ideologiansa ja tyyliensä kanssa. Sovimme suunnittelijan kanssa, että tässä vaiheessa mallisto on mukana ideatasolla ja kävimme läpi huomioon otettavia seikkoja freelancerin työssä. Haastattelin Montse Liartea yrittäjän näkökulmasta, koska halusin selvittää, millaisia asioita pidetään tärkeinä, kun palkataan ulkomaalainen freelancer-suunnittelija.

Tässä tutkielmassa tarkoitukseni on valottaa oman malliston suunnittelua casen avulla ja selvittää, miten yhteistyö ulkomaalaisen toimeksiantajan kanssa voi alkaa sekä mitä projekti piti sisällään.

Tutkimuksellisessa osuudessa käyn läpi seikkoja, joita tulee ottaa huomioon, kun tehdään töitä Espanjassa freelancerina. Tässä osuudessa tärkeitä aiheita freelancer-suunnittelijana toimimiselle ovat: sopimuskäytännöt, verotus, hinta, palkkiot sekä se, miten ulkomaalaista toimeksiantajaa lähestytään. Koen tärkeäksi asiaksi käsitellä myös kulttuurisia asioita, joita tulee ottaa huomioon, kun tehdään töitä espanjalaisessa yrityksessä.

Aiheesta ei ole tehty ennen opinnäytetyötä ja toivoisin, että se voisi olla apuna Espanjan työmarkkinoille aikoville. Asia on ajankohtainen, sillä vaatesuunnittelun parissa työllistyminen on vaikeaa tällä hetkellä Suomessa.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

2.1 Aiheen valinta ja rajaus

Alun perin idea opinnäytetyöhöni lähti siitä, että halusin tehdä lastenvaatemalliston. Siitä alkoi kova pohdinta mahdollisesta toimeksiantajasta. Minulla on pitkä historia Espanjassa asumisesta. Päätin ottaa yhteyttä silloiseen opiskelukaveriini, Montse Liarten. Hänen tyyliinsä ja maineensa espanjalaisissa muotipiireissä inspiroi minua lastenvaatemalliston suunnittelemiseen hänelle. Tästä syntyi idea tehdä opinnäytetyö aiheesta: kuinka toimia freelancer-vaatesuunnittelijana espanjalaisessa yrityksessä?

Opinnäytetyössäni selvitän freelancer-suunnittelijan työskentelyä espanjalaisessa yrityksessä, eli niitä asioita, joita tulee ottaa huomioon ja selvittää ennen lähtöä. Vaatesuunnittelijoille nykypäivänä freelancerina työskentely on enemmän sääntö kuin poikkeus, sillä yhä useammat vaatetusalan yritykset ulkoistavat suunnittelun freelancereille. Myös minä koen sen hyvin vartenotettavana vaihtoehtona valmistumiseni jälkeen.

Aiheen olen rajannut siten, että käsittelen työskentelyä kausiluontoisesti, eli maksimissaan kolmen kuukauden työjaksoja Espanjassa, koska muutoin siirryttäisiin jo Espanjan verotuskäytäntöihin. Lisäksi rajaam työni niin, että käsittelen freelanceria yksityisenä ammatinharjoittajana enkä yrityksenä.

2.2 Tavoitteet ja tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tavoite on selvittää ne seikat, joita tulee ottaa huomioon työskennellessä Espanjassa freelancer-suunnittelijana, kuten verotus, sopimukset sekä hinnoittelu. Tavoite on kerätä informatiivinen tietopaketti, josta voisi olla hyötyä espanjalaiseen yritykseen haluaville freelancer-suunnittelijoille sekä muille opiskelijoille tai aiheesta kiinnostuneille.

Opinnäytetyön toinen tavoite on luoda Montse Liarten tyylinen ja imagoon sopiva lastenvaatemallisto. Hän itse suunnittelee vain naisten vaatteita, eli olemassa olevaa lähtökohtaa mallistolle ei ole, vaan se tulee suunnitella hyödyntäen jo olemassa olevia lastenvaatemarkkinoita kartoittamalla, sekä tietenkin kuuntelemalla toimeksiantajan toiveita.

Toiminnallista osuutta tutkitaan tapaustutkimuksella eli case-tutkimuksella. Tarkoituksena case-tutkimuksessa on selvittää jotakin tiettyä kohdetta intensiivisesti (Anttila 2005, 286). Case on opinnäytetyössäni Montse Liarte, jolle suunnittelen lastenvaatemalliston. Malliston suunnittelun tukena käytän J. Michael Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumallia, sekä Montse Liartelle tehtyä haastattelua.

Viitekehys

Kuvio 1. Viitekehys

Opinnäytetyön viitekehyksessä (kuvio 1) kuvaan sen tärkeitä käsitteitä. Sen keskeisin käsite löytyy kuvion keskeltä, eli tietopaketti freelancer-suunnittelijoille työskenneltäessä Espanjassa. Sen ympärille olen koonnut käsitteitä, joiden koen olevan tärkeitä, kuten verotukselliset, hinnoitteluun sekä sopimukseen liittyvät seikat. Selvennän myös Espanjan työllisyystilannetta sekä tuon omakohtaisia näkemyksiä espanjalaisesta työkuulttuurista omien kokemusteni pohjalta antaen käytännön tietoa maan tavoista ja kulttuurisista eroista.

Lastenvaatemalliston suunnittelu Montse Liartelle, sekä siihen liittyvät käsitteet ilmenevät viitekehymen toisella puolella, ja sen lopputuloksena on valmis lastenvaatemallisto.

2.3 Tiedonhankintamenetelmät

Ennen opinnäytetyön aloittamista olin perehtynyt jo mahdollisesti olemassa olevaan tietoon Theseus-tietokannassa. Freelancerina työskentelystä löytyy muutamia tutkielmia, joita pystyn hyödyntämään. Varsinkin Katharina Ristolan (2011) opinnäytetyöstä, "Freelance-työ, vaihtoehto vaatetussuunnittelijalle" koin olevan itselleni hyötyä. Toinen työ, jonka avulla pystyin tukemaan omia kokemuksiani työelämästä Espanjassa, on AnnaKaisa Lehtisen (2009) opinnäytetyö aiheesta Haastattelututkimus Suomen ja Espanjan välisistä liikekulttuurieroista. Ulkomailla freelancerina työskentelystä ei löydy aiemmin tehtyä opinnäytetyötä. Aiempia opinnäytetöitä tutkimalla löysin siis hyödyllisiä lähteitä sekä sain niistä näkökulmaa omaan työhöni. Muita tutkimuksia aiheesta freelance on tehnyt itsekkin freelancer-journalistina toimiva Heikki Jokinen. Hänen kirjastaan Vapauden valtakunta oli minulle erityisesti hyötyä.

Tietoa tutkimukselliseen osaan etsin internetistä sekä kirjallisuudesta. Viralliset ja ajankohtaisimmat tiedot aiheesta löytyvät internetistä. Yhtenä tiedonlähteenä käytin Montse Liartelle tehtyä haastattelua jonka lähetin sähköpostitse. Henkilökohtaista tiedonantoa sain myös arvostetulta suomalaiselta freelance-vaatetussuunnittelijalta, Jasmiine Julin-Arolta. Hän on toiminut freelancerina ulkomailla, sekä hänellä on myös oma suunnittelutoimisto.

Toiminnallisessa osuudessa käytin hyväksi myös Pinterestiä sekä Instagramia etsiesäni inspiraationlähteitä.

2.4 Toimeksiantaja Montse Liarte

Kuvio 2. Montse Liarten logo ja Montse työhuoneessaan

Opinnäytetyötäni varten otin yhteyttä barcelonalaiseen vaatesuunnittelijaan, Montse Liarten. Ehdotin hänelle ideaani suunnitella hänelle lastenvaatemallisto, ja hän piti siitä.

Vaatesuunnittelija Montse Liarten ura lähti nousuun vuonna 2007, kun hän Ranskassa vaihdossa ollessaan voitti tärkeän vuoden paras suunnittelijakilpailun, Guilles Rosier, Pariisissa. Tämän jälkeen hän on osallistunut vuosittain Barcelonan muotiviikoilla järjestettävään näyttökseen 080- Barcelona (Kuviot 3-5). (Herranz, 18.7 2012.)

Kuvio 3. Desert rose vs. natural rose F/W 13 muotinäytöksen lehdistökuvissa (080 Barcelona-fashion 2012)

Montse suunnittelee työhuoneellaan, joka sijaitsee hänen myymälässään. Siellä syntyvät hänen mallistonsa sekä asiakkaiden toiveiden mukaiset uniikit vaatekappaleet. Montsen mallistoissa on vivahteita menneiltä vuosikymmeniltä, mutta vaatteet ovat silti hyvin ajan henkisiä. Tarkoituksena ei ole luoda vintagea, mutta sitä voidaan aistia erilaisilla yksityiskohdilla, väreillä ja muodoilla. Hänen ideansa on tehdä vaatteita, joissa naisen on helppo olla. Montsen ajatusmaailmaa korostaa hänen ideologiansa ”naisen ei tarvitse olla naisellinen tai miehekäs, hän on nainen, pukeutui hän miten tahansa” (Liarte, 2015).

Kuvio 4. Fractal- mallistoa F/W 12 (080 Barcelonafashion 2012)

Kuvio 5. Desert rose vs. natural rose- mallistoa F/W 13 (Neomoda 2012)

Montselle tärkeimpiä asioita luomuksissa ovat kaavoitus sekä hyvä ompelujälki. Hän pyrkii koristamaan vaatteet antamalla niille muotoa erittäin taitavalla kaavoituksella. Vaatteiden istuvuus on hänen prioriteettinsa. Inspiraatio uuden malliston aloittamiseen iskee yleensä arkipäiväisten askareiden parissa, kirjaa lukiessa, kävelyllä, elokuvissa. Siitä alkaa hänen suunnitteluprosessinsa lempivaihe, informaation etsintä ja konseptin eteenpäin kehittäminen. Montsen vaatteet tehdään ja tuotetaan kokonaan Barcelonassa (Liarte, 2015).

3 Freelancer-suunnittelijana Espanjassa

3.1 Freelancer-suunnittelijan työ

Kun puhutaan freelancerin työstä, tulevat ensimmäisenä mieleen vapaus, itsenäisyys ja joustavuus. Hän voi itse valita omat työaikansa, lomansa sekä työtoverinsa. Freelancer on vapaa, mutta hän ei myöskään pääse osaksi hyvinvointivaltiomme mahdollistamista sosiaalietuksista kuten työttömyysturvasta ja sairauspäivärahasta (Jokinen 2014,12). Freelancerin työssä vapaus tuo myös vastuun. Hän itse vastaa omista kuluistansa, verojen maksuista sekä huolehtii siitä, että yrittäjäeläkettä tulee maksettua säännöllisesti. Hänen on myös ymmärrettävä se tosiasia, että jos ei ole töitä, ei ole myöskään tuloja. Hyvät ja huonot puolet kannattaa sisäistää ennen kuin lähdetään harkitsemaan freelanceriksi ryhtymistä (Jokinen 2014,10).

Freelancerilta vaaditaan hyviä vuorovaikutustaitoja sekä tiettyä myyntiosaamista, sillä vaatetusala on hyvin kilpailuhenkinen. Niin Suomessa kuin Espanjassakin freelancerin pitää pysyä aikataulussa, sekä omata hyvät pöytätavat (Julin-Aro 2015). Aloittelevana freelancer-suunnittelijana ei ole huono vaihtoehto käydä myös osa-aikaisessa työssä taatakseen edes pienet säännölliset tulot. On myös tärkeää hankkia alan työkokemusta, jotta olisi näyttöä ennen ulkomaille lähtöä (Julin-Aro 2015).

Tiedustelin toimeksiantajaltani, että millaiset ominaisuudet olisivat tärkeitä freelancer-suunnittelijassa. Montselle tärkeintä olisi hyvä keskinäinen ymmärrys, jotta molemmilla olisi hyvä työskennellä. Erittäin tärkeää hänelle olisi myös se, että hänen arvonsa suunnittelutyössä ja suunnittelua kohtaan tulisivat ymmärretyiksi. Työlle pitää omistautua sataprosenttisesti, kun sitä tehdään. (Liarte 2015.)

Espanjaan lähdetessä ehdoton valttikortti on espanjankielen taito, sillä asukkaiden kielitaito rajoittuu yleensä vain äidinkieleen. Freelancerin tulee puhua siis espanjaa tai ainakin englantia, vaikkakin pelkällä englannilla saattaa aiheuttaa itselleen harmaita hiuksia ennenaikaisesti. Varsinkin sopimusasioissa on erittäin tärkeää, että molemmat osapuolet ymmärtävät tarkalleen, mistä puhutaan. Kun puhutaan yhteistä kieltä, voi suunnittelija keskittyä rauhassa sovittuihin asioihin.

Suomessa ennen lähtöä on erityisen suotavaa selvittää eläke- sekä sosiaaliturva seikat. Näihin tarvittavat tiedot löytyvät Kelasta sekä Eläketurvakeskuksesta. (Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto, 2015.) Aloitteleva freelancer-suunnittelijan ei tarvitse erillistä elinkeinon harjoittamislupaa (Ristola 2011,13).

Freelancer-suunnittelija saa vapaasti työskennellä toisessa EU-maassa yhtämittaisesti kolme kuukautta. Sama koskee hänen perheenjäseniänsä, joita varten ei tarvitse hakea erityislupia. Jos työt jatkuvat kuitenkin kolmen kuukauden oleskelun jälkeen, freelancer voi hakea erillistä oleskelulupaa maan viranomaisilta. Yleensä lupa tulee nopeasti, ja jos työasiat ovat kunnossa, ei ongelmaa luvan myöntämisessä yleensä ole (Espanja.org, 2015).

3.2 Verotus

Freelancer saa verokorttinsa verotoimistosta silloin, kun ehdot toimimisesta täyttyvät, eli hänellä on useita työnantajia vuoden aikana. Korttia voi huoletta kopioida jokaiseen työpaikkaan ja sen pidätysprosentti on vähintään 15% (Jokinen 2014,94).

Vaikka freelancer tekee töitä ulkomaille, hän maksaa veronsa Suomeen sekä ilmoittaa tulonsa tehdyistä töistä suomalaiseen verovirastoon. Jos freelancer matkustaa paljon Suomen ja Espanjan väliä, voi viranomaisille olla epäselvää, missä maassa hän asustaa. Asuinpaikka kuitenkin määräytyy sen mukaan, missä maassa vakituinen koti sijaitsee eli ollaan kirjoilla. Työmatkakulut ovat vähennyskelpoisia. (Jokinen 2014, 125.) Jos Espanjan valtio perii tuloista veroa eli ammatinharjoittaja maksaa tuplaveroa, vähennetään vastaava summa Suomessa maksettavista veroista. Tätä varten on erittäin tärkeää säilyttää palkkiokuitit ja tositteet veromaksuista. (Verohallinto, 2015.)

Myös yrittäjäeläke maksetaan Suomeen. Freelancer takaa näin sen että sairaspäivärahat ja työttömyysturva maksetaan suomalaisen yrittäjäeläkkeen mukaan. Jos työntekijä sairastuu Espanjassa, pääsee hän Suomen kustannuksella hoitoon. Freelancer saa kaikki nämä etuudet sillä ehdolla, että hänellä on ollut yritystoimintaa neljä kuukautta sekä on maksanut vähintään saman ajan yrittäjäeläkevakuutusta ennen Espanjaan lähtöä. (Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto, 2015.) Freelancer-suunnittelijan tulee itse huolehtia yrittäjäeläkevakuutuksen ottamisesta. Sen ottaminen on pakollista silloin, kun neljä kuukautta työntekoa tulee täyteen ja se on vähennyskelpoinen (Jokinen 2014,114). Vakuutuksen voi ottaa mistä vain vakuutusyhtiöstä, sillä sen hinnat ja ehdot ovat joka paikassa samat. Jos freelancerin tulot ovat vuoden aikana hyvin pienet eli alle 7430,59€, ei vakuutusta tarvitse ottaa. Yrittäjäeläkevakuutusta varten on annettava todenmukaiset arviot tuloista. (Freet: Suomen freelance-journalistit ry, 2015.)

3.3 Hinnoittelu

Freelancer on urakkatyöläinen, joka saa maksunsa siitä, että työt tehdään sovituksessa ajassa (Jokinen 2014,10). Palkkion suuruus sovitaan toimeksiantajan ja suunnittelijan välillä, mutta hinnassa tulee ottaa huomioon se, että se sisältää freelancerin pakolliset verot ja YEL-maksut. Myös muut työkustannukset lankeavat freelancerin maksettaviksi, kuten kalliit suunnitteluohjelmat, sähkölaskut, kirjanpitäjän palkka sekä mahdollisen työhuoneen vuokra. Yleensä voidaan pitää sääntönä, että jos freelancer haluaa euron palkkaa, hänen tulee saada palkkaa kaksi euroa (Jokinen 2014, 66). Hinnat vaihtelevat suuresti, sillä ei ole olemassa tiettyä markkinahintaa, vaan palkkio maksetaan riippuen työn suuruudesta ja suunnittelijan kokemuksesta. Jonkinlaisena mittapuuna voidaan pitää kuukausipalkkaisen suunnittelijan saamaa korvausta ja suhteuttaa se omaan työmäärään ja sen kestoon. Jokainen työ on erilainen, mutta hinnoittelussa tulee ehdottomasti ottaa huomioon se, minkälaiset käyttöoikeudet sille annetaan. Monet yritykset käyttävät ilmaista työvoimaa eli työharjoittelijoita tai ns. ilmaista harjoitteluaikaa (Julin-Aro 2015) Siksi on tärkeä osata perustella oma hintansa eikä suostua liian alhaisiin palkkioihin. (Jokinen 2014, 12.)

Espanjassa työskennellessä tulee ottaa huomioon se, että palkkataso on paljon alhaisempi kuin Suomessa, sen voin kertoa jo omista kokemuksistani. Freelancer-vaatesuunnittelijan palkan työeläkelakipalvelu.fi kertoo olevan Suomessa 16000-22000€ vuodessa ja tieto perustuu Teollisuustaitteenliitto Ornamon antamiin palkka-arvioihin.

Palkkioiden maksuajat on hyvä selvittää tarkasti sillä, espanjalaiset ovat tottuneet 90-120 päivän maksuaikaan.

Korvaukseksi työstä tulisi saada palkka eikä esimerkiksi vain rojalteja. Palkan ja rojaltien yhdistelmä taas on hyvinkin mahdollinen ja varteenotettava vaihtoehto (Korva 2014, 59).

3.4 Sopimuskäytännöt

Suunnittelusopimuksen laatiminen on erittäin tärkeää, mutta ensimmäisenä ei kannata olla esittämässä vaatimuksia extra-lomista ja asettaa leegio ehtoja. (Julin-Aro 2015). Siihen tulee kirjata kaikki pienetkin yksityiskohdat sovituista asioista. Suullisissa sopimuksissa tulevat ongelmatilanteessa vastaan näyttöongelmat, joten sitä ei ole suositeltavaa käyttää.

Kirjallisen sopimuksen laatiminen on siis suotavaa, jotta molemmille osapuolille muodostuu selkeä kuva velvollisuuksista ja oikeuksista. Se ei ole osoitus siitä, että toiseen osapuoleen ei luoteta, vaan luo perustan projektille johon voidaan aina palata, jos epäselvyyksiä ilmenee. (Korva 2014, 58.)

Suunnittelusopimuksen kieliasuun on tärkeä kiinnittää huomiota, sillä se kertoo yleensä henkilön sivistystasosta ja osaamisesta (Julin-Aro 2015).

3.5 Työllisyystilanne Espanjassa

Espanjassa on kuluvana vuonna 2015 ensimmäistä kertaa vuosiin kääntynyt työttömyys laskuun (Kuvio 6). Talouskasvu on tuonut helpotusta, mutta työttömien määrä on edelleen Espanjassa huippuluokkaa 23,7% (Yle, 2015). Nuorisotyöttömyys on koko Euroopan korkein, ja yleisesti työttömiä on toiseksi eniten Kreikan jälkeen. Vaikka pahasta talouskriisistä ollaan pääsemässä yli, kestää vielä aikaa ennen kuin luvut ovat painokelpoisia, koska tämän vuoden elokuussa työttömien määrä oli 5,09 miljoonaa (El pais, 2015).

Toimeksiantajani kanta pienten yritysten sekä freelancer- suunnittelijoiden tämänhetkisestä tilanteesta ei ole kovin positiivinen. Isot yritykset polkevat pieniä yrityksiä jatkuvasti alas liian alhaisilla hinnoilla, ja vaatteista on tullut kertakäyttötavaraa. Kuitenkin hän näkee, että tulevaisuuden suunta on parempi ja ihmiset ovat alkaneet ajatella ekologisemmin ja valitsevat ostoksensa paremmin.

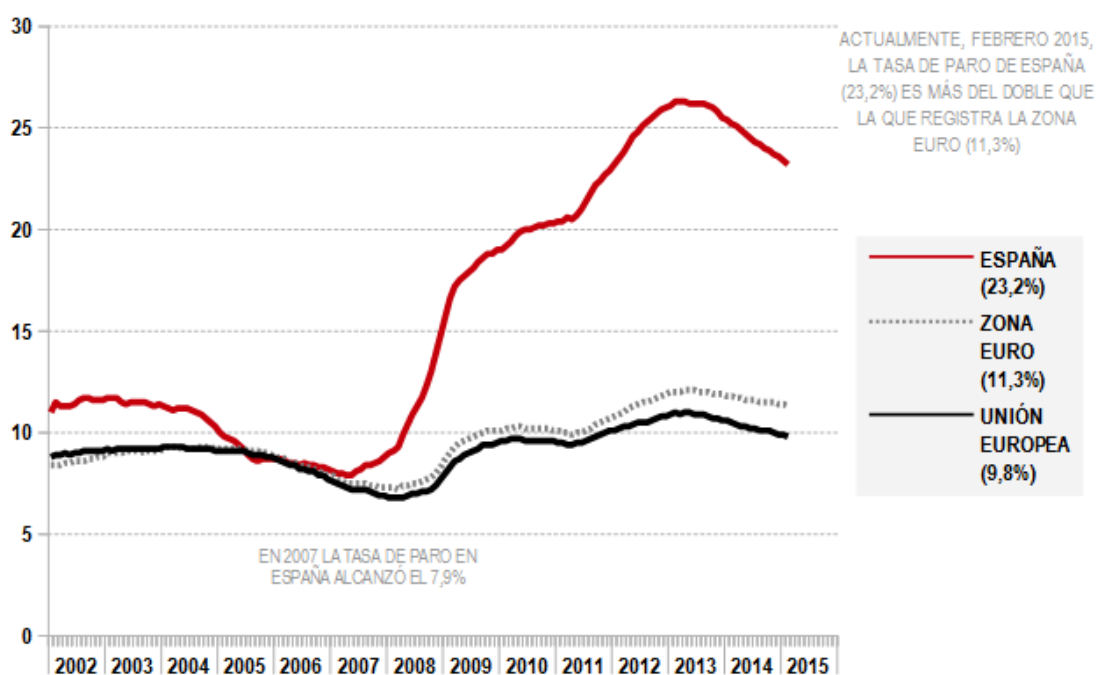
Tässä mielessä pienyritykset ja freelancerit pystyvät taas suunnitella tuotteita, joihin he uskovat ja pikkuhiljaa pääsevät taas eteenpäin. (Liarte 2015.)

Toisaalta taas freelancerina toimiminen Espanjassa kannattaa, sillä pitkiä työsuhteita ei juurikaan tehdä ja irtisanominen on tehty erittäin helpoksi. Muutenkin työntekijöiden oikeudet on poljettu maan tasalle näiden kriisivuosien aikana.

EVOLUCIÓN TASA DE PARO ESPAÑA, ZONA EURO, UNIÓN EUROPEA 2002-2015

Fuente: Eurostat (datos en %)

@jesmarlo

Kuvio 6. Työttömyyden kehitys Euroopan alueella 2002-2015 (Jesmarlo 2015)

3.6 Espanjalainen työkuultuuri

Minulle on Espanjassa asutuista vuosista kertynyt paljon omakohtaista kokemusta työelämästä, jota aion seuraavaksi tuoda esille. Kielen tärkeyttä ei voi liiaksi korostaa. Ilman espanjan kielen taitoa on hyvin vaikea tehdä töitä Espanjassa, vaikkakin Kataloniassa englannilla voi tulla toimeen. Työpaikat löytyvät hämmäntävän usein suhteilla, joten niitä kannattaa työtä etsiessä hyödyntää maksimaalisesti, sillä työn löytäminen on muutenkin hankalaa. Vaikka suhteilla löydetty työpaikka olisi sukulaisen omistama yritys, pätee sama hierarkia. Havaitsin hierarkiaa aivan jokaisessa työpaikassa. Jokaisella esimiehellä on esimiehen esimies, joka tarkoittaa myös huimia palkkatasoeroja työnte-

kijöiden välillä. Työpäivät venyvät pitkiksi "siestan" myötä, eli työpäivän keskellä levätä 2-3 tuntia ja palataan sitten takaisin töihin. Kun tullaan Suomen kaltaisesta maasta, voi näitä asioita olla vaikea sisäistää, mutta jos on joustava ja hyväksyy kulttuuriset erot, ei ongelmia synny.

Espanjalaisessa työkulttuurissa osa arkipäivää on ystävällisyys ja tuttavallisuus. Aluksi ollaan toki muodollisempia, mutta nopeasti puhetyyli saa tuttavallisemman sävyn. Päälle puhumista ei katsota huonona käytöstapana, eikä kaikille puhutuille asioille anneta suurta merkitystä. Tämän vuoksi on erittäin tärkeä huomioda, että sopimukseen merkitään kaikki olennaiset asiat, pienintä yksityiskohtaa myöten.

Annakaisa Lehtinen (2009) kirjoittaa opinnäytetyössään seuraavaa: "Espanjalaiset eivät ole kiinnostuneita esityksistä diakuviin, graafisine käyrineen vaan ennemminkin he ovat kiinnostuneita esitystä pitävästä henkilöstä". Tämä kertoo paljon siitä, missä hengessä espanjalaisessa yrityksessä tulee mahdollinen työ esitellä. Luovuus on avainsana, ja se löytyy heiltä luonnostaan.

Tiedustelin Montse Liartea haastatellessani, että voisiko hän palkata ulkomaalaista suunnittelijaa, ja hänen mielestään ehdottomasti voisi, koska toisesta maasta ja kulttuurista tuleva ihminen näkee asiat aina toisella tavalla ja voisi tuoda tuoretta ilmettä mallistoihin. (Liarte 2015.) Montse palkkaisi freelancer-suunnittelijan, jos ajan myötä hänellä olisi mahdollisuus laajentaa merkkiä ja suunnitella kokonaan uusia linjoja.

Omien kokemusteni perusteella voin kehottaa työnhakijaa olemaan aktiivinen ja lähettämään reippaasti työhakemuksia. Espanjassa toimii paremmin puhelinsoitto kuin sähköpostin lähetyksen ensimmäisenä kontaktina, sillä kiireiset yrittäjät eivät välttämättä edes avaa sähköpostia, jos he eivät tunne lähettäjä. Puhelinsoitto, hakemuksen lähetyksen ja perään vielä puhelinsoitto muistutuksena on espanjassa aktiivisuuden merkki. Aktiivisuutta peräänkuulutetaan, sillä valtaosa vaatesuunnittelijan töistä ei ikinä päädy yleiseen hakuun. Jos asiakassuhde pääsee muodostumaan, siitä kannattaa pitää kiinni.

Portfolion lähettämistä sähköisessä muodossa tulisi välttää kopiointiriskin vuoksi. Toki voi lähettää miniportfolion esittelymielessä herättääkseen kiinnostuksen.

4 Benchmarking

Benchmarking on menetelmä, jonka avulla pyrin selvittämään kilpailutilanteen pyrkimällä ymmärtämään huomioon otettavat seikat, missä mennään ja sen kuinka projektissa edetään (Wikispaces 2015).

Malliston uuden linjan kehityksessä on tärkeää selvittää valloillaan oleva kilpailutilanne eli kartoittaa tapauksessani Espanjan lastenvaatemarkkinat ja selvittää, mitä kilpailijat myyvät (Huttunen 2010).

Lastenvaatemalliston luominen vaatii suunnitelman tekemisen. On tarjottava jotain uutta mutta kunnioitettava ehdottomasti Montsen ideologiaa. Käytän markkinakartoituksessa hyödyksi internetiä pystyäkseen selvittämään tämänhetkisen tilanteen. Haastavinta on tietysti löytää ne merkit, jotka voidaan rinnastaa Montsen kilpailijoiksi.

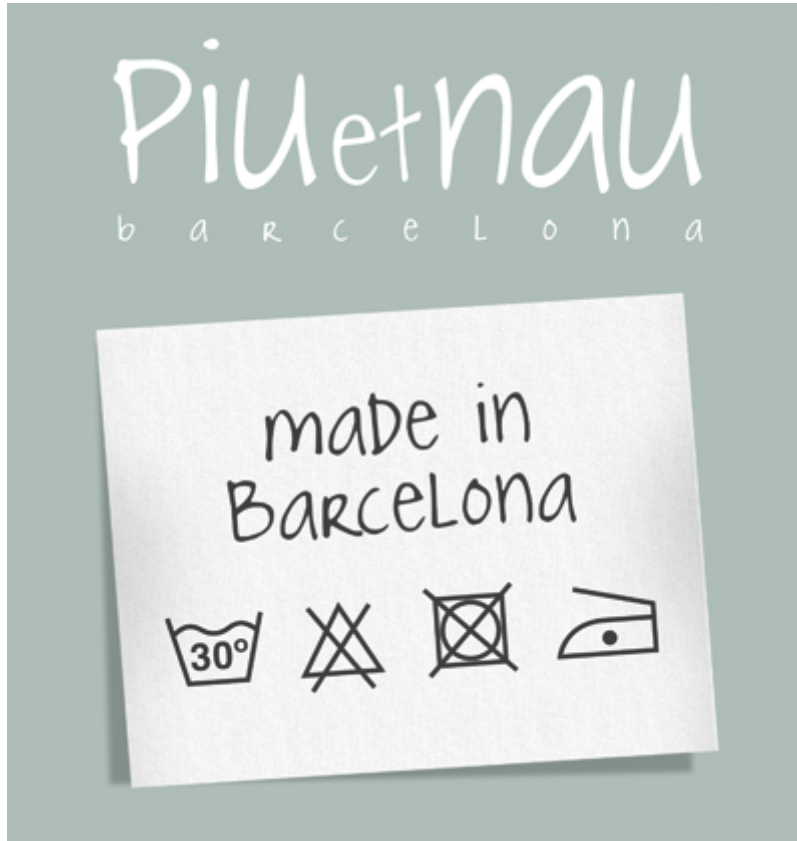
Montse itse mainitsee kilpailijoihinsa naistenvaatemerkkejä kuten ”Colmillo de Morsa” ja ”Natalie Capell” (Liarte 2015). Kyseiset vaatemerkit ovat pieniä yrityksiä, jotka tuottavat minimallistoja ja uniikkeja vaatekappaleita naisille. Kyseiset yritykset eivät suunnittele lastenvaatteita.

Espanjassa lastenvaatteet ovat tärkeässä asemassa vaatemarkkinoilla. Ihmiset kuluttavat lastenvaatteisiin paljon rahaa ja kirpputoreja ei suosita, vaatehan on jo käytetty. Nyt Facebook- kirpputorien myötä ovat espanjalaisryhmissä pikkuhiljaa alkaneet näkyä kierrätyksen omaksuvat äidit. Silti uusien vaatteiden ostamisesta ei tingitä. Espanjalaiset äidit haluavat pukea lapsensa tyylikkäästi.

Espanjassa asuvat ystäväni ostavat lastenvaatteet suurimmaksi osaksi vaateketjuista kuten H&M ja Primark. Pienemmät lastenvaatemerkit saavat tehdä kovasti töitä pystyäkseen kilpailemaan hinnassa, varsinkin kun löytämäni lastenvaate merkit tuottavat vain Barcelonassa. Tämä lisää pakostakin tuotteen lopullista hintaa. Barcelonassa on meneillään ”suosi paikallista tuottajaa”- kampanja, joka voi herättää ihmiset ostamaan näiltä pienemmiltä yrityksiltä.

Etsin mahdollisia kilpailijayrityksiä ja löysin kymmenittäin eri merkkejä. Kävin merkkien sivuilla yksitellen, jotta pääsisin mahdollisimman lähelle tavoitettani löytää pieniä lastenvaateyrityksiä, joiden arvot kohtaisivat Montsen kanssa. Yhtenä tärkeänä kriteerinä pidin sitä, että vaatteet olisivat Barcelonassa tuotettuja, eikä merkeillä olisi massatuotantoa. Toinen kriteeri oli vaatteiden tyyli, sillä sen tuli olla lapsekas, hauska ja leikkisä.

Loppujen lopuksi valitsin pienen otoksen merkkejä, joita itse pitäisin Montsen kilpailijoina. Kaikille niille oli yhteistä se, että tiimi koostui yhdestä tai kahdesta suunnittelijasta. Yleensä suunnittelijoilla oli tukena myös graafikko.

Kuvio 7. Piu et nau

Piu et nau (kuvio 7) on barcelonalainen lastenvaateyritys, jonka motto on “annetaan lasten olla lapsia”. Piu et nau suunnittelee vaatteita lapsille, jotta he voisivat tuntea olonsa vapaaksi tilanteessa kuin tilanteessa ja nauravat niille ajoille, kun käytettiin vielä sunnuntaisin parempia vaatteita, jotka olivat kauniita mutta erittäin epäkäytännöllisiä. Heidän mallistoissaan käytetään vain ensiluokkaista puuvillaa, ja tuotanto tapahtuu kokonaisuudessaan Barcelonassa. (Piu et nau 2015)

Kuvio 8. Nadadelazos

Nadadelazos (kuvio 8) on Madridissa v.2010 perustettu lastenvaatemerkki, jonka motto on “Clothes for real kids”, eli heidän periaatteensa on pukea lapsi lapseksi. Värit ja printit ovat tärkeässä roolissa heidän suunnittelussansa. Kaavoituksella puolestaan taataan se, että lapset voivat liikkua vapaasti. Lapsen on tärkeä saada elää omaa fantasiaansa ja seikkailla, pomppia lätäköissä ja roiskia maalia päälle. Koska maapallo, jossa elämme, tulee jäämään lapsillemme, kiinnittää Nadadelazos erityistä huomiota kestävään kehitykseen. (Nada de lazos 2015)

Kuvio 9. Picnik Barcelona

Picnik Barcelona (kuvio 9) on pieni lastenvaatemerkki, jolla on valtava halu kasvaa. He tekevät vaatteita lapsille, eivät pikku aikuisille. Vaatteet suunnitellaan erityisesti lasten mieleen voimakkailla väreillä ja hienoilla printeillä. Koko tuotanto tapahtuu Barcelonassa. (Picnik Barcelona 2015)

Kuvio 10. Piñata Pum

Piñata Pum (kuvio 10) on pieni lastenvaateyritys, jonka mallistoista ei puutu väriä eikä huumoria. Sen tunnistaa hauskoista printeistä ja vaatteista, joissa lasten on mukava olla. Merkki pyrkii suunnittelemaan unisex-vaatteita. Kaikki tuotannon vaiheet tapahtuvat Barcelonassa. Tuotantoa on helpompi valvoa, kun kaavoittajat, ompelijat sekä kankaanpainanta ovat lähellä ja tehdään tiivistä yhteistyötä. (Piñata Pum 2015)

5 Mallisto

5.1 Montse Liarten tyyli ja imago

Montse ei koe itselleen tärkeäksi asiaksi seurata muodin valtavirtaa. Hän suunnittelee täysin oman intuitionsa varassa. (Liarte 2015.) Hänen tyyliinsä ei ole riippuvainen siis muotiteollisuuden sanelemista trendeistä. Nykyään muotiteollisuus vanhentaa tahallisesti edellisen vuoden muotihitit ja mieltymykset, jotta kulutuksen rattaat pidetään pyörimässä (Kettunen 2000, 19).

Suunnittelussa tärkeimpiä asioita ovat vaatteen istuvuus sekä hyvin ommellut luomukset. Hänen tyyliinsä kuuluu muuttaa klassinen moderniksi, tyylikkääksi ja toimivaksi.

5.2 Malliston lähtökohdat ja toimeksiantajan toiveet

Se, mitä yritys suunnittelijalta hakee, tulee selvittää tarkasti. On erittäin tärkeää olla perillä yrityksen tyylistä ja siitä, mitä on jo tehty edellisissä mallistoissa (Ahonen, 2005, 10). Malliston lähtökohtana voin käyttää ainoastaan kilpailu-kartoitusta sillä aiempaa lastenvaatemallistoa ei ole.

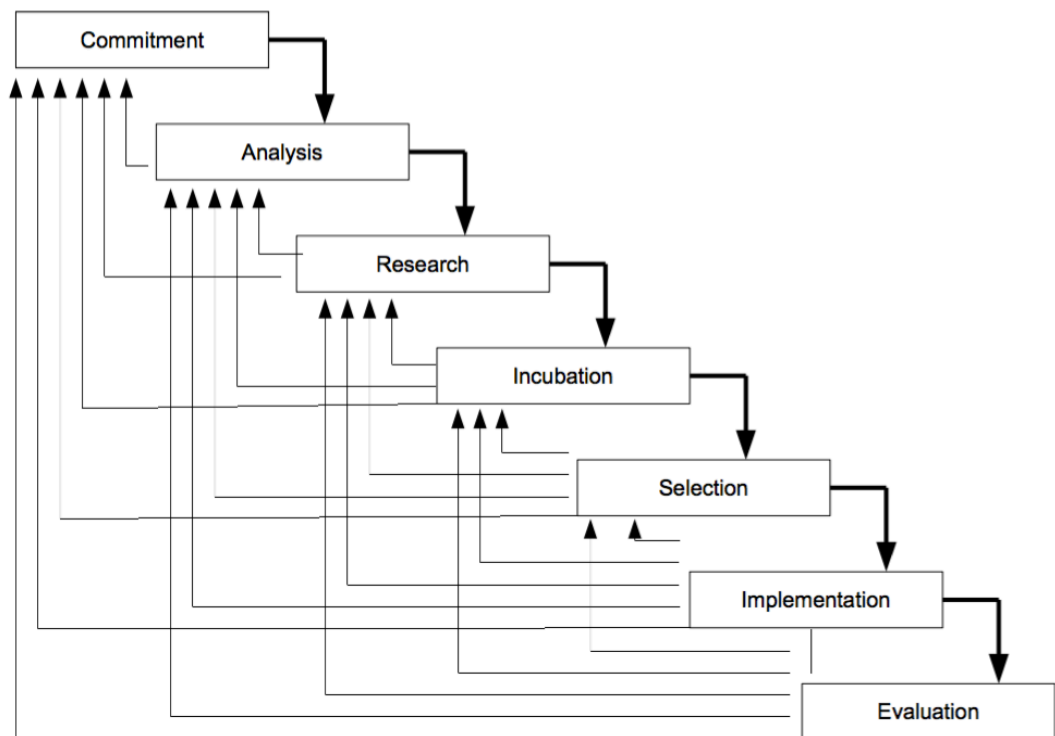
Keskustelimme sähköpostitse lastenvaatemallistosta ja siitä, mitä Montse mallistolta toivoi. Hänen mielestään olisi hyvä tehdä mallisto leikki-ikäiselle, sillä tämän ikäinen lapsi näyttää jo persoonallisuutensa, mikä tekee suunnittelusta haus Kempaa. Kokotaulukko tulisi olla siis 92 cm- 116 cm. Päädyimme siihen, että mallisto sisältäisi vain tyttöjen vaatteita sesonkina kevät/kesä 2016. (Liarte 2015.)

Malliston kokonaisuudesta ja laajuudesta saisin päättää minä itse. Myös sen tyyliin sain vapaat kädet, noudattaen tietysti Montsen tyyliä ja ideologiaa. Hänen erityistoiveensa

kuitenkin on, että mallisto olisi tehty lapsille eikä ”pikku aikuisille”. Hänen mielessään lapsen tulee saada liikkua vapaasti, leikkiä ja likaantua, olla lapsi ja antaa mielikuvituksen lentää vapaasti. (Liarte 2015.)

5.3 Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli

Käytin suunnittelutyössäni tukena J. Michael Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumallia, jota ovat käyttäneet opinnäytetoissa Anssi Wasenius (2013) ja Henna-Maarit Kankaala (2011). Myös he ovat tutkielmissaan suunnitelleet malliston toimeksiantajalle, joten koen Gilletten mallin sopivan myös minun työni pohjaksi.

Kuvio 11. J. Michael Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli (Gillette 2000, Kankaalan 2011, 9 mukaan)

Gilletten suunnittelu ja ongelmanratkaisumalli (kuvio 11) koostuu sarjasta prosesseja joiden avulla suunnittelun tulisi edetä selkeästi haluttuun lopputulokseen (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 20 mukaan). Vaiheita Gilletten mallissa on seitsemän, ja niissä eteneminen ei tapahdu lineaarisesti, vaan aika ajoin on palattava taaksepäin palaut-

taakseen mieleen alkuperäisen suunnitelman (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 20 mukaan). Gilletten malli vaikuttaa erittäin käyttökelpoiselta selkeyttämään suunnittelu-prosessin kulkua, ja ennen kaikkea Kankaalan (2011) mukaan se auttaa jäsentämään vaativaa suunnittelu toimintaa.

Gilletten mallissa seitsemän vaihetta: Sitoutuminen (commitment), analyysi (analysis), tutkimus (research), haudunta (incubation), valinta (selection), toteutus (implementation) ja arviointi (evaluation).

Sitoutuminen (commitment) on vaihe, jota ilman suunnitteluprosessia on mahdotonta toteuttaa. Tässä ensimmäisessä vaiheessa projektiin sitoudutaan ja tehdään lupaus parhaansa yrittämisestä. (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 20 mukaan.) Projektissa kohdattavat ongelmat otetaan vastaan haasteina, koska sana ongelma koetaan negatiivisena (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 21 mukaan). Itse olen pohtinut sitoutumistani opinnäytetyöhön ja koen olevani erittäin sitoutunut siihen. Haluan saattaa tämän projektin loppuun, jotta voisin valmistua ja löytää uusia haasteita.

Analyysi (analysis) on suunnittelun vaihe, jossa haasteet selkeytetään ja projektia aletaan aktiivisesti työstämään (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 21 mukaan). Tässä vaiheessa pyritään esittämään paljon kysymyksiä ja pohditaan yhdessä vastauksia toimeksiantajan kanssa. Tähän vaiheeseen palataan useasti projektin aikana, jotta kyettäisiin palauttamaan mieleen sovitut asiat. (Gillette 2000, Kankaalan 2011, 10 mukaan).

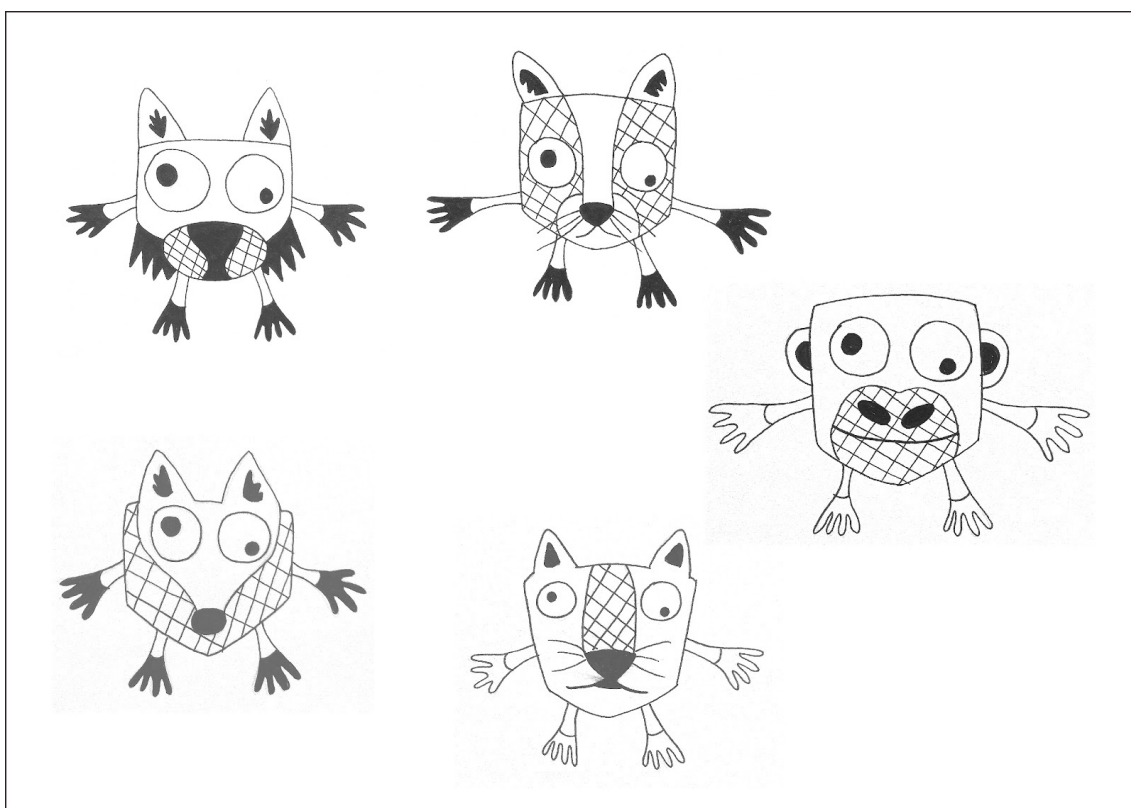
Tutkimusvaiheessa (research) suunnittelija hankkii tietoa tekemällä taustatutkimusta erilaisista lähteistä kuten internetistä, lehdistä, kirjoista ja muotiblogeista (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 21 mukaan). Itselleni tämän vaiheen työstämisessä on ollut ensisijaisen tärkeää internet, joka kulkee aina mukana. Taustatutkimus-osuus tulee suorittaa huolella, sillä huonosti tehtynä se hankaloittaa toivottuun lopputulokseen pääsemistä (Gillette 2008, Waseniuksen 2013, 21 mukaan). Tässä osuudessa etsin benchmarking-menetelmällä Montsen markkinoilla olevia kilpailijoita. Tutustun kilpailijoiden tarjontaan, mutta on varottava kopioimasta muita. Luovuus on tämän vaiheen avainsana.

Hautumisvaihe (incubation) on pieni hetki projektissa, kun työ unohdetaan, jotta alitajuntaisesti kehiteltäisiin uusia ideoita, ja työstettäisiin projektia (Gillette 2000, Kankaalan 2011, 11 mukaan). Hengähdystauot antavat alitajunnalle aikaa käsitellä tietoa ja luovuus palautuu.

Kuvio 12. Ideataulu Zoo Loco-mallistoa varten

Keräsin ideatauluun (kuvio 12) internetistä inspiraatiokuvia, joita olivat eläimet ja *vintage*-sirkus. Halusin havainnollistaa kuvien avulla myös tulevaa väri- ja printtimaailmaa. Malliston aloittamisessa alkuun pääsy tuntui hankalalta, mutta kun materiaalia alkoi olla kasassa, niin työkin eteni vauhdilla.

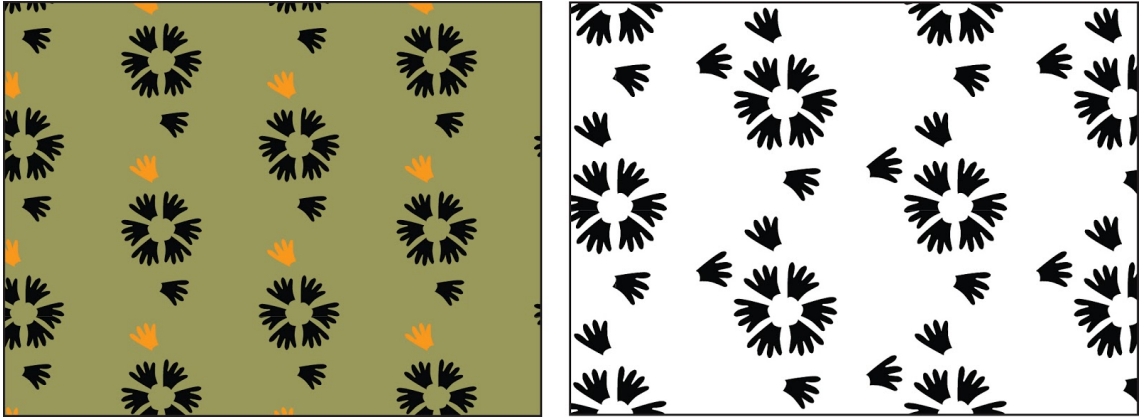
Malliston suunnitteluun ja sen laajuuteen sain täysin vapaat kädet. Koska aikaisempia lastenvaatemallistoja Montsella ei ole, minun oli vain luotettava vaistoihini ja kunnioitettava suunnittelussa Montsen tyyliä ja arvoja.

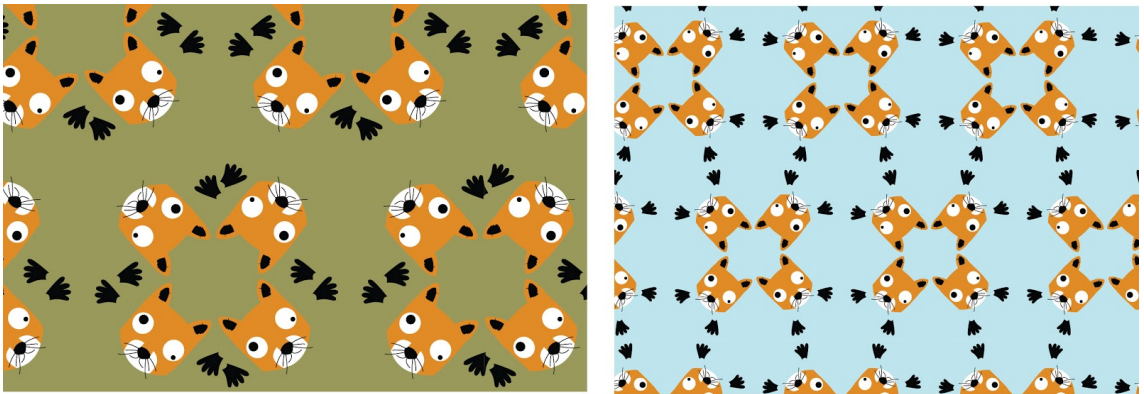
Kuvio 13. Ensimmäisiä hahmotelmia vinksahaneista eläinhahmoista.

Aloitin malliston suunnittelun kuosien tekemisellä. Piirsin erilaisia variaatioita eläimistä (Kuvio 13) lyijykynällä hahmottelemalla. Piirtelin eläinkuoseja myös kankaisiin kangastusseilla, koska paperilla printti voi näyttää hyvinkin erilaiselta. Päädyin kuitenkin käsittelemään eläinhahmojani Illustrator-ohjelmalla (kuviot 14-17), sillä tämä antoi paljon enemmän mahdollisuuksia printin käsittelyyn ja nopeutti kuosien väritystä. Nämä en-

simmäiset printtiehdotukset olivat värimaailmansa puolesta tarkoitettu syksy-talvi- mallistoa varten, mutta kun toimeksiantajan kanssa sovittiin kevät- kesä- mallistosta, päädyin muuttamaan värimaailmaa raikkaammaksi.

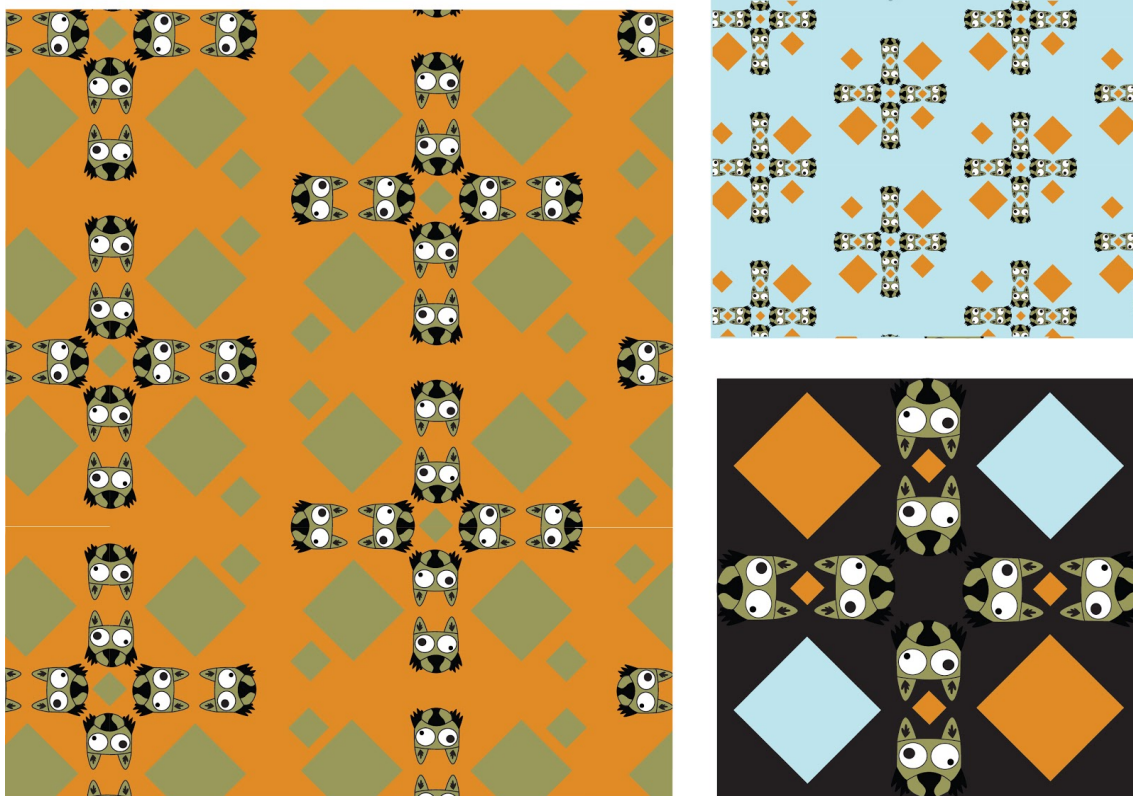
Kuvio 14. Tassu-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista.

Kuvio 15. Kettu-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista

Kuvio 16. Harlekiini-kuosi, ensimmäinen versio kuosista

Kuvio 17. Leijona-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista

Kun olin saanut mielestäni aikaiseksi tarpeeksi kuoseja, aloitin itse malliston suunnittelun. Piirsin nopeasti hahmotelmia vaatteista ajatellen niistä syntyvää mallistokokonaisuutta. Tässä vaiheessa piirsin vapaalla kädellä paperille. Tämän jälkeen valitsin mallistoon parhaiten sopivimmat vaihtoehdot ja aloitin malliston työstämisen Illustratorilla, jotta näkisin kokonaisuuden mahdollisimman pian.

Koska Zoo Locon eläinhahmot ovat vinksahaneita mieleltään, halusin nimetä kunkin malliston vaatekappaleista osuvalla nimellä. Tässä vaiheessa etsin synonyymejä englanniksi sanalle "hullu". Vaihtoehtoja löytyi useita. Kuosit ja värit nimesin samalla tavalla, jotta malliston eri elementit tukisivat toisiaan.

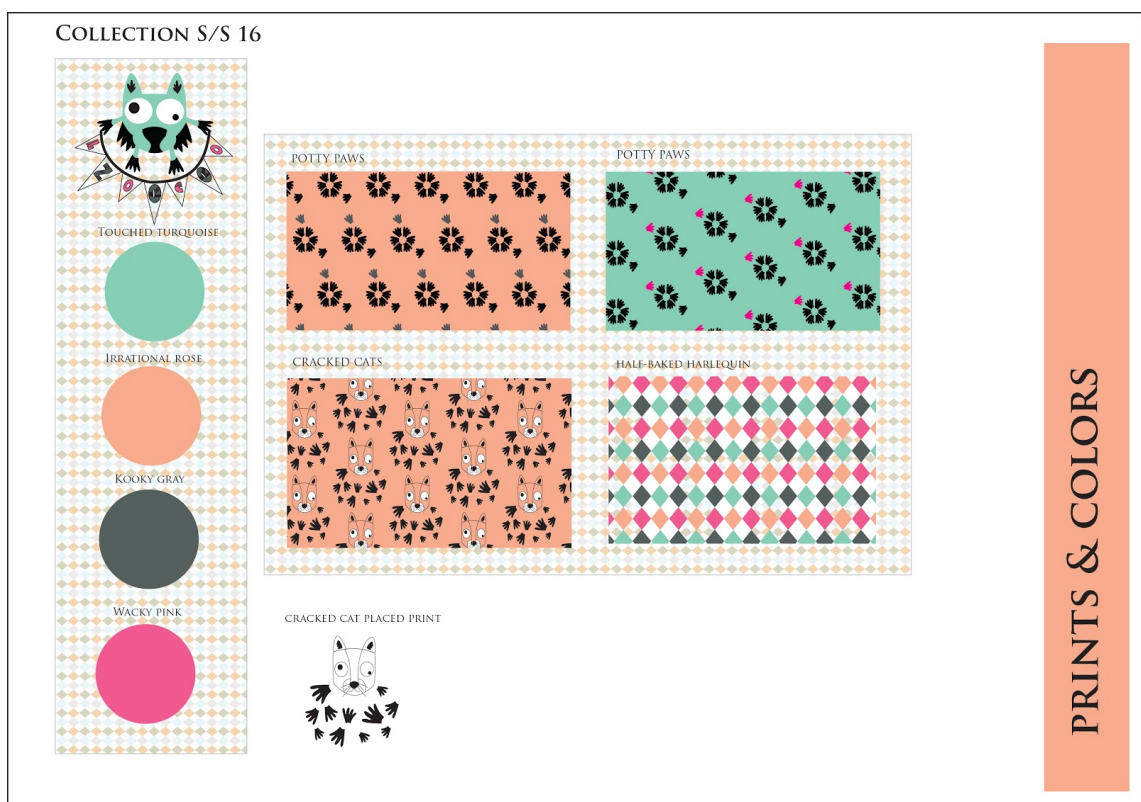
5.5 Valmis mallisto

Kuvio 18. Zoo Loco-malliston kansi kevät- kesä 2016.

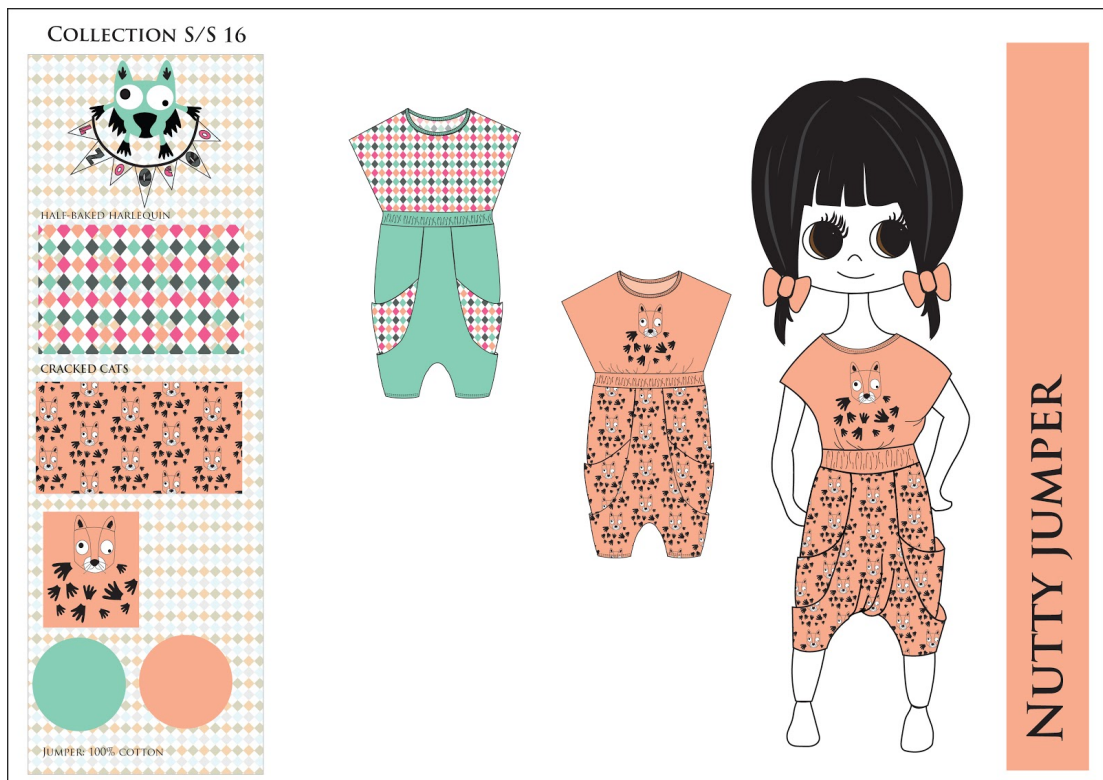
Kuvio 19. Zoo Loco-malliston kokonaisuus.

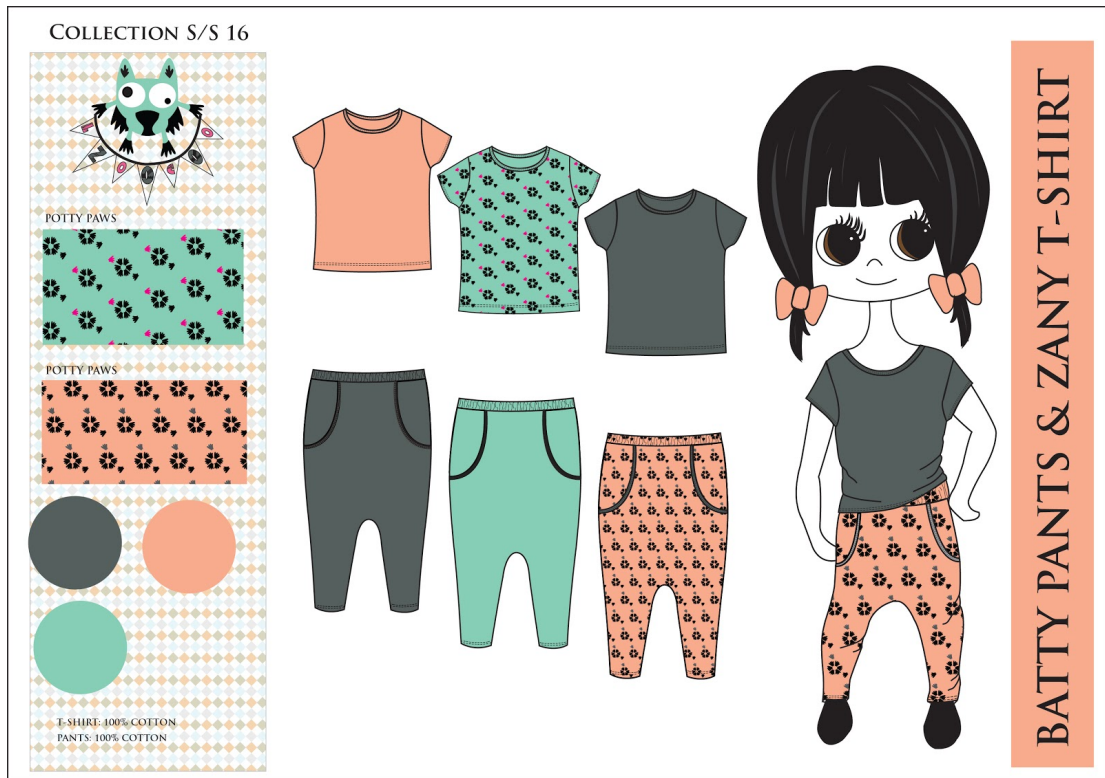
Kuvio 20. Zoo Loco-malliston kuosit ja värit.

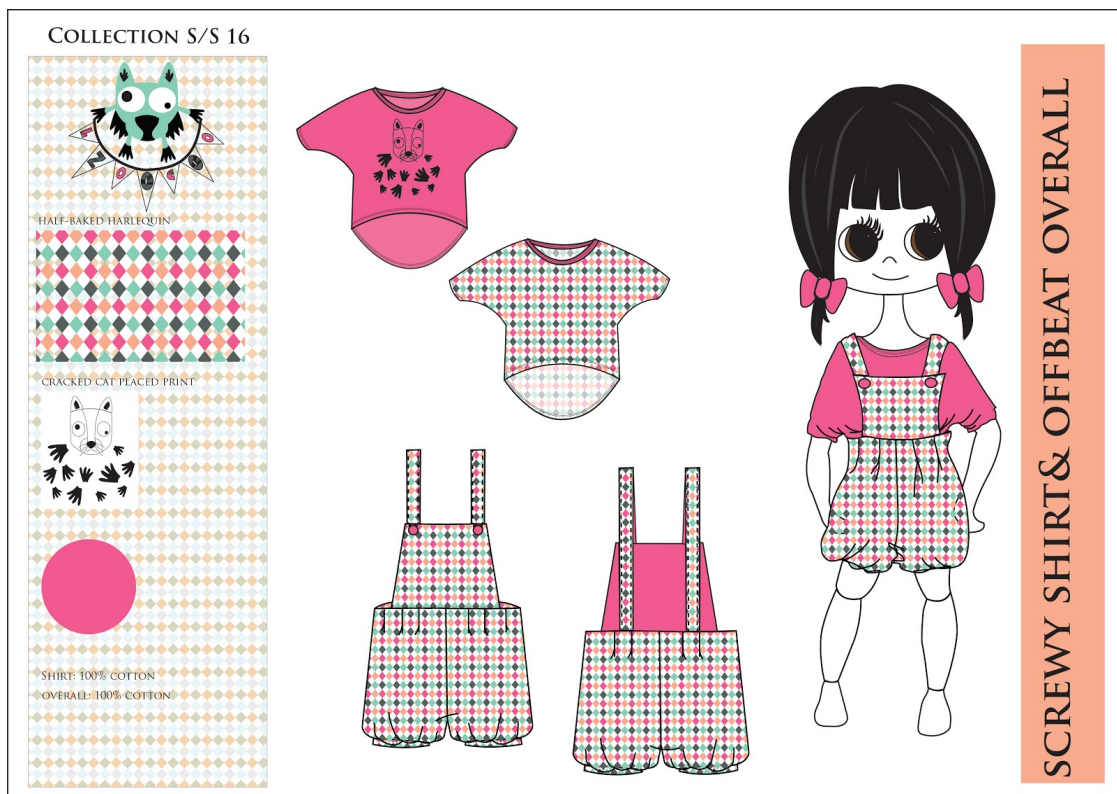
Kuvio 21. Zoo Loco-malliston mekko "Dippy dress".

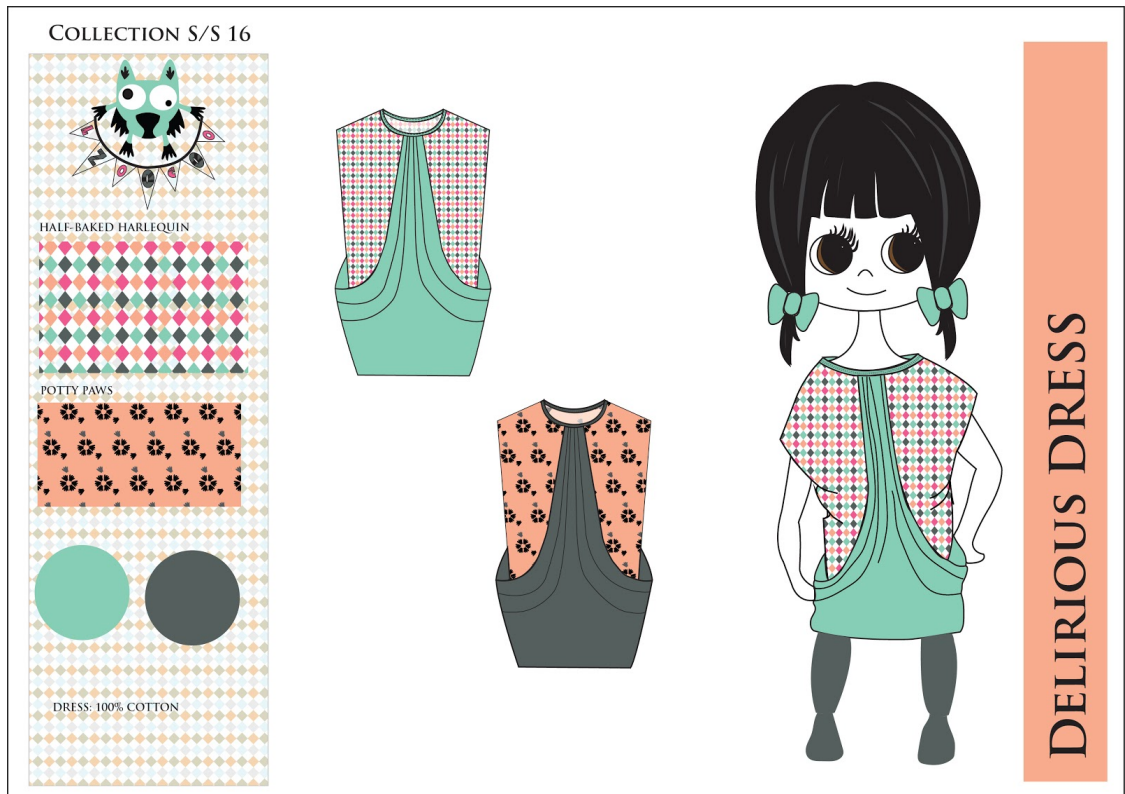
Kuvio 22. Zoo Loco-malliston jumpperi "Nutty jumper".

Kuvio 23. Zoo Loco-malliston paita "Zany t-shirt" ja housut "Batty pants".

Kuvio 24. Zoo Loco-malliston paita "Screwly shirt" ja haalari "Offbeat overall".

Kuvio 25. Zoo Loco-malliston mekko "Delirious dress".

6 Pohdintaa

Kun aloitin pohdiskelun tutkielmani mahdollisesta aiheesta, oli päällimmäisenä mielessä valmistumiseni jälkeinen aika, eli kuinka voisin saada opinnäytetyöstä mahdollisimman paljon hyötyä tulevaisuudessa. Halusin ehdottomasti hyödyntää myös kokemustani Espanjassa asutuista vuosista ja tuoda esiin kokemuksiani työkuultuurista.

Vaatetusala Suomessa on mennyt siihen pisteeseen, että käytetään entistä enemmän freelancer-suunnittelijoita, eli ulkoistetaan suunnittelu, jotta voidaan karsia ylimääräisiä kuluja. Jos suunnittelija haluaa laajentaa työmahdollisuuksiansa, on erittäin hyvä tutkiskella työtarjouksia myös muissa maissa.

Ulkomaille muutto töiden perässä olisi minulle mahdollinen vaihtoehto, sillä puolisoni on espanjalainen. Tulevaisuutta ajatellen oli siis luonnollista tehdä opinnäytetyö aiheesta freelancer-suunnittelija, mutta yhdistääkseni aiheen omiin kokemuksiini, päädyin tutkimaan, kuinka työskennellä freelancer-vaatetussuunnittelijana espanjalaisessa yrityksessä. Unelmani tulevaisuudessa olisi saada suunnitella lastenvaatteita, joten halusin yhdistää myös suunnittelua opinnäytetyöhöni. Otin yhteyttä barcelonalaiseen vaate-suunnittelijaan, Montse Liarteen, josta tuli tutkielmani Case. Suunnittelin hänelle pienen lastenvaatemalliston.

Aloitin tutkimuksellisen osuuden etsimällä kirjallisuutta aiheesta freelancer. Materiaalia löytyi kirjallisuudesta ja internetistä. Opinnäytetöitäkin oli aiheesta tehty, mutta ei ulkomailla työskentelystä. Kerätäkseni tietoa jota ei kirjallisuudesta löydy, sain ohjaajaltani idean haastatella suomalaisia freelancer-vaatetussuunnittelijoita, jotka tekevät töitä myös ulkomailla. Otin yhteyttä Teollisuustaitteen liitto Ornamon Petra Iloseen, jolta sain tietoa suunnittelijoista. Ulkomailla työskenteleviä freelancer-vaatetussuunnittelijoita löytyi viisi. Laadin suunnittelijoille kyselylomakkeen ja lähetin sen heille sähköpostitse. Valitettavasti haastatteluun vastasi vain yksi suunnittelija, Jasmiine Julin-Aro. Hän on arvostettu suomalainen vaatetussuunnittelija, jolta löytyy vuosien kokemus ulkomailla työskentelystä, joten pidän hänen vastauksiaan arvokkaana tietona. Hän korosti erityisen paljon työkokemuksen hankkimista ennen ulkomaille lähtöä, sekä sitä, että töihin lähdetään avoimin mielin ja positiivisella asenteella. Jasmiinen mielestä suomalaisista on hyvä kuva työntekijöinä ulkomailla. Tätä tietoa kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Yleispäteviä johtopäätöksiä haastatteluista en voi kuitenkaan vetää koska vastauksia tuli vain yksi.

Haastattelin myös Montse Liartea, koska halusin tietää hänen näkemyksensä mahdollisena freelancer-suunnittelijan palkkaajana. Hän on käyttänyt freelancer-suunnittelijoita vain markkinoinnissa, mutta tulevaisuudessa, jos mahdollisuuksia laajennukseen tai erilaisille tuotteille syntyy, hän palkkaisi ehdottomasti freelancer-vaatetussuunnittelijan. Ulkomaisen suunnittelijan palkkauksesta Montsella on positiivinen mielipide, sillä hän kokee, että se voisi antaa uusia tuulia ja tuoda erilaista näkökulmaa hänen merkilleen. Espanjan työllisyystilanteesta vaatetusalaalla Montsella on hieman synkkä mielipide, sillä hänen mielestään suuret vaateketjut tekevät vaatteista kertakäyttötavaraa tänä päivänä. Ihmisten ekologinen ajattelutapa, on kuitenkin pikkuhiljaa tulossa muotiin.

Freelancer-tietopaketista tuli mielestäni hyödyllinen. Keräsin siihen tärkeimmät tiedot aiheesta kiinnostuneille. Rajasin aiheen niin, että käsittelin työssäni kolmen kuukauden työjaksoa, koska muuten verotukselliset asiat siirtyisivät jo Espanjan käytäntöihin. Toin myös esille paljon omakohtaisia kokemuksia työelämästä, eli espanjalaista työkuultuuria ja siihen liittyviä tapoja.

Tärkeää ennen ulkomaille lähtöä on, että freelancer-suunnittelijalla on perusasiat kunnossa, kuten verotukselliset- ja sopimuksiin liittyvät asiat.

Espanjalaisilla työmarkkinoilla hyvät verkostot ja suhteet auttavat erittäin paljon, sekä paikallisen kielen hallinta. Englannillakin voi pärjätä, mutta sitä ei valtaosa ihmisistä hallitse. Oma suositukseni on lähteä Espanjaan, jos osaa kielen, varsinkin kun sopimuksista puhutaan. Suunnittelutyössä annettujen ohjeiden noudattaminenkin helpottuu huomattavasti, ja oma näkemys on helpompi tuoda esille. Paras tapa ottaa yhteyttä yrityksiin, on henkilökohtainen yhteydenotto. Kiireisillä yrityksillä ei välttämättä ole aikaa avata tuntemattomia sähköposteja, joten soitto ja luvan pyytäminen miniportfolion lähe-tykseen on toimiva tapa.

Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa suunnittelin lastenvaatemalliston barcelonalaiselle Montse Liartelle. Otin häneen yhteyttä koska hänen tyyliinsä inspiroi minua suunnittelemaan lastenvaatemalliston, ja olimme opiskelleet yhdessä asuessani Barcelonassa. Sovimme että mallisto suunniteltaisiin ideatasolla. Se että hänellä ei ole aikaisempaa lastenvaatemallistoa, oli osaksi erittäin haasteellista, mutta antoi myös vapauden tunteen. Sain Montselta vapaat kädet malliston suunnittelua varten, mutta minun tuli noudattaa muutamia hänen toiveitaan tyyli-asioissa, sekä tietenkin tehdä tutkimusta markkinoilla olevista kilpailijoista. Halusin ehdottomasti tehdä Montsen näköisen malliston, mutta tuoda myös oma tyylini esiin. Suunnitteluprosessissa pidin erityisesti printtien suunnittelusta. Koen sen erittäin tärkeäksi lastenvaatesuunnittelussa. Opinnäyte-

työtäni voisi hyvin jatkaa printtisuunnittelulla ja sen kehityksellä espanjalaiseen ma-
kuun.

Malliston suunnittelu oli mielekästä, mutta mielestäni mallisto jäi suppeaksi ajanpuut-
teen vuoksi. Jäin odottamaan liian kauaksi aikaa freelancer-suunnittelijoiden haastatte-
lujen vastauksia, enkä siten kerennyt paneutumaan tarpeeksi itse mallistoon.

Koko opinnäytetyön tekemisen aikana olen oppinut hyvin paljon. Sain kerättyä tietopa-
ketin joka helpottaa minua, jos tulevaisuudessa päädyn Espanjaan töihin. Siitä voi olla
myös apua muille, kuten opiskelijoille ja alasta kiinnostuneille. Sain aikaan myös pieni-
muotoisen lastenvaatemalliston, joka on suunniteltu toimeksiantajan toiveiden mukai-
sesti. Aikataulusuunnitelma muodostui erittäin haastavaksi, sillä itsestä riippumatto-
mat tekijät, kuten lapsen sairastelu, olivat jatkuvasti muuttamassa jo tiukkaa aikataulua.
Myös itse työn sisällölliset muutokset hidastivat prosessia. Olen kuitenkin tyytyväinen
kokonaisuuteen ja koen että siitä voi olla hyötyä minulle tulevaisuudessa, sekä näen
asian ajankohtaisena vaatetussuunnittelijoille.

Lähteet

Ahonen, Eveliina 2005. Painokangasmalliston suunnittelu ja esittely espanjalaisille yrityksille. Opinnäytetyö. Evtek muotoiluinstituutti. Muotoilun ja viestinnän koulutusohjelma

Anttila, Pirkko 2005. Ilmaisuu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Jokinen, Heikki 2007. Mustaa valkoisella. Freelance-journalistin opas. Suomen journalistiliitto ry

Jokinen, Heikki 2014. Vapauden valtakunta. Freelance-journalistin opas. Helsinki: Lönnberg

Lehtinen, Annakaisa 2009. Haastattelututkimus Suomen ja Espanjan välisestä liikekulttuuri eroista. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma

Kankaala, Henna-Maarit 2011. Suunnittelusta mallisarjoihin, case: Lastenvaatemallisto Beaver B-kids -tuotemerkille sesonkiin kevät-kesä 2012. Opinnäytetyö. Vantaa. Metropolian ammattikorkeakoulu, vestonmi

Kettunen, Ilkka 2000. Muodon palapeli. Porvoo: WSOY

Ristola, Katharina 2011. Freelance-työ-vaihtoehto vaatetussuunnittelijalle. Opinnäytetyö. Vantaa. Metropolian ammattikorkeakoulu, muotoilun koulutusohjelma

Korva, Janita 2014. Työn iloa! Muotoilijan ammatillinen opas 2014. Teollisuustaitteen Liitto Ornamo ry. Helsinki: Trio Offset

Wasenius, Anssi 2013. Freelance-suunnittelijan muistilista, case: Seppälä Oy. Opinnäytetyö. Vantaa. Metropolian ammattikorkeakoulu, vestonmi

Internet-lähteet

El pais.2015.España triplica la tasa media de paro en los 34 países de la OCDE.(Verkkodokumentti). Saatavuus:http://economia.elpais.com/economia/2015/10/12/actualidad/1444643861_344467.html(Luettu 12.10 2015)

Espanja.org 2015. Oleskelulupa. (verkkodokumentti). Saatavuus: www.espanja.org/tietopankki/oleskelulupa_residencia/ (Luettu 8.6 2015)

Freet.fi 2015. Eläketurva. (verkkodokumentti). Saatavuus:<http://uusi.freet.fi/freetyon-tietopankki/sosiaaliturva-2/elaketurva/> (Luettu 4.6 2015)

Herranz, Daniel 18.7 2012.Revista codigo. (verkkodokumentti).
 Saatavuus: www.revistacodigo.com/entrevista-a-la-disenadora-mo...
 (Luettu 4.6 2015)

Huttunen, Juha 23.9 2010.Perse edellä puuhun. (verkkodokumentti).
 Saatavuus: <https://perseedellapuuhun.wordpress.com/2010/09/23/36-benchmarkkaus-mutta-miten-siita-hyotyy/>
 (Luettu 21.10 2015)

Kauppalehti 2015.Espanjan työttömyysaste nousi 23.4.2015 . (verkkodokumentti).
 Saatavuus: www.kauppalehti.fi/uutiset/espanjan-tyottomyysaste-nousi/A5p3Sizz
 (Luettu 11.10 2015)

Liarte, Montse 2015 (verkkodokumentti).
 Saatavuus: <http://montseliarte.com/filosofia.html>
 (Luettu 20.6 2015)

Nada de lazos 2015 (verkkodokumentti)
 Saatavuus: <http://www.nadadelazos.com/es/content/4-sobre>
 (Luettu 1.11 2015)

Picnik Barcelona 2015 (verkkodokumentti)
 Saatavuus: http://picnik-barcelona.com/index.php?route=information/information&information_id=4
 (Luettu 1.11 2015)

Piñata Pum 2015 (verkkodokumentti)
 Saatavuus: <http://pinatapum.com/es/sobre-nosotros/>
 (Luettu 1.11 2015)

Piu et nau 2015 (verkkodokumentti)
 Saatavuus: <http://www.piuetau.com/content/8-piu-et-nau>
 (Luettu 1.11 2015)

Teatteri ja mediatyöntekijöiden liitto 2015. Keikkatyöläisen sosiaaliturvaopas. (verkko-dokumentti). Saatavuus: www.teme.fi/tiedostot/keikka_sosiaali.pdf
 (Luettu 4.6 2015).

Vero 2015. Ulkomaantyöskentelyn verotus 2015. (verkkodokumentti). Saatavuus: www.vero.fi › ... › Suomesta ulkomaille › Töihin ulkomaille (Luettu 7.6 2015)

Wikispaces 2015. Benchmarkkaus.(verkkodokumentti).
 Saatavuus: <http://oppimisymparisto.wikispaces.com/benchmarkkaus>
 (Luettu 21.10 2015)

HENKILÖKOHTAINEN TIEDONANTO

Liarte, Montse. Vaatesuunnittelija-yrittäjä. Haastattelu sähköpostitse (27.10 2015)

Julin-Aro, Jasmiine. Vaatesuunnittelija, yrittäjä. Haastattelu sähköpostitse (21.10 2015)

KUVALÄHTEET

Kuvio 1. Viitekehys

Kuvio 2. Logo ja Montse

Kuva 1. <https://i.ytimg.com/i/JNaUqMV0Ffxp1stWgxZIAA/mq1.jpg?v=50fc42c7> (luettu 23.6 2015)

Kuva 2. <http://bcncoolhunter.com/wp-content/uploads/2012/06/montse-liarte-disenos-352x230.png>

(luettu 23.6 2015)

Kuvio 3. Desert rose vs. natural rose F/W 13 muotinäytöksen lehdistökuviissa

http://gener2012.080barcelonafashion.cat/img/audiovisuals/photocall/15_Montse%20Liarte_R7531.jpg (luettu 23.6 2015)

Kuvio 4. Fractal-mallistoa F/W 12

<https://milanstyleson.files.wordpress.com/2011/07/liarte2-12.jpg> (luettu 23.6 2015)

Kuvio 5. Desert rose vs. natural rose-mallistoa F/W 13

<http://www.neomoda.com/wp-content/uploads/2012/01/Montse-Liarte-Colección-Otoño-2012-080-BCN-Fashion3.jpg> (luettu 23.6 2015)

Kuvio 6. Työttömyyden kehitys Euroopan alueella 2002-2015

<https://jesmarlo.files.wordpress.com/2015/03/tasa-de-paro-espac3b1a-ue-y-zona-euro-2002-2015.png> (luettu 11.10 2015)

Kuvio 7. Piu et nau

<https://barcelonacolours.files.wordpress.com/2013/11/made-in-bcnblog.jpg> . (luettu 1.11 2015)

Kuvio 8. Nada de lazos

<http://guiacompras.mamisybebes.com/wordpress/wp-content/uploads/2014/09/nada-de-lazos.jpg> (luettu 1.11 2015)

Kuvio 9. Picnik Barcelona

<http://www.lillamode.com/c/86-category/picnik.jpg> . (luettu 1.11 2015)

Kuvio 10. Pinata pum

http://2.bp.blogspot.com/-eRUPkr9hgsA/UdbggSOyYyl/AAAAAAAAACal/ws_b4MvvBG0/s1600/pinata-pum.jpg (luettu 1.11 2015)

Kuvio 11. J. Michael Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli

Kuvio 12. Ideataulu Zoo Loco-mallistoa varten. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 13. Ensimmäisiä hahmotelmia eläinkuosien työstämistä varten. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 14. Tassu-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 15. Kettu-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 16. Harlekiini-kuosi, ensimmäinen versio kuosista. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 17. Leijona-kuosi, ensimmäisiä versioita kuoseista. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 18. Zoo Loco-malliston kansi kevät- kesä 2016. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 19. Zoo Loco-malliston kokonaisuus. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 20. Zoo Loco-malliston kuosit ja värit. Tuuli Perez 2015.

Kuvio 21. Zoo Loco-malliston mekko "Dippy dress". Tuuli Perez 2015.

Kuvio 22. Zoo Loco-malliston jumpperi "Nutty jumper". Tuuli Perez 2015.

Kuvio 23. Zoo Loco-malliston paita "Zany t-shirt" ja housut "Batty pants". Tuuli Perez 2015.

Kuvio 24. Zoo Loco-malliston paita "Screwy shirt" ja haalari "Offbeat overall". Tuuli Perez 2015.

Kuvio 25. Zoo Loco-malliston mekko "Delirious dress". Tuuli Perez 2015.

Montse Liarten haastattelu

Cuestionario para Montse Liarte sobre la colección y su empresa

Si tuvieras colección de niños, de que edad sería?

- Bebe 0 meses-18 meses(50cm -86cm) ,
- Niño 18 meses-5 años (92cm -116cm)

Que cosas te gustaría ver en una colección de niños para Montse Liarte? Y por otra parte, hay cosas que no te gustaría ver en la colección?

Que marcas consideras tus competidoras? (en el sector mujer)

Alguna vez has contratado a un freelancer/autonomo? O colaboraciones?

Que cualidades serían importantes para ti si contratarías a un freelancer?

Cúal sería el motivo para contratar uno?

Por que contratarías a un freelancer extranjero?

Cómo ves el futuro para los freelancers en el sector moda?

Suomalaisen freelancer-suunnittelijan haastattelu

Opinnäytetyö

Kuinka toimia freelance vaatetussuunnittelijana espanjalaisessa yrityksessä?

Case Montse Liarte

Kysely suomalaisille freelance-vaatetussuunnittelijoille

Minkälainen koulutustausta sinulla on vaatesuunnittelussa?

Kuinka usein työskentelet freelancerina ulkomailla?

Millaisia toimeksiantajia sinulla on useimmiten? Suuria/pieniä yrityksiä?

Kuinka päädyit tekemään töitä freelancer-suunnittelijana ulkomailla?

Mikä on haastavinta työskennellessä ulkomailla/ ulkomaille?

Minkälaisia menestystekijöitä voisit mainita? tai minkälaisia ominaisuuksia ulkomailla työskentelevältä freelancerilta vaaditaan? (esim. kieli, erikoisosaaminen, suhteet?)

Voitko mainita hankalia tilanteita ulkomailla työskennellessäsi?

Minkälainen olisi hyvä tapa myydä/tarjota omaa mallistoa ulkomaille?

Onko muotoilusopimuksessa otettava ulkomaille huomioon jotain erityistä?

Mitä neuvoja antaisit ulkomaan uraa harkitsevalle?

Millaisena näet freelance-suunnittelijoiden tulevaisuuden?

Tuhannet kiitokset ajastanne ja vaivannäöstä, ystävällisin terveisin,

Tuuli Perez